

GANG VAN DE TIJD: WAAR VERLEDEN EN HEDEN SAMENKOMEN

Een van de meest bekende en herkenbare kenmerken van dementie is vergeetachtigheid. Mensen met dementie raken langzaam steeds meer herinneringen kwijt. Op een dag is er geen besef meer van de tijd. Dit vergeten is een pijnlijk proces. Zowel voor de mens met dementie zelf als voor familie, vrienden, kennissen en andere mantelzorgers. Voor de dementerenden betekent het dat ze de grip op hun leven en hun omgeving kwijtraken. Dit kan grote angst, onzekerheid en boosheid met zich meebrengen.

Het ophalen van positieve herinneringen kan mensen met dementie helpen om zich te ontspannen. Hierdoor kunnen ze afgeleid raken van al de voor hen onbekende en beangstigende situaties. Een van de manieren waarop dit kan gebeuren, is via het innovatieve project Gang van de Tijd, waarbij op een bijzondere wijze als het ware wordt teruggegaan naar vroeger: naar tijden, plaatsen, mensen en gebeurtenissen die prettige en vooral veilige gevoelens oproepen. Dat gebeurt door samen te kijken naar filmbeelden uit de oude doos. Even worden ze niet meer geconfronteerd met hun eigen onvermogen. Het doelbewust ophalen van positieve herinneringen aan het (verre) verleden is daarom een heel zinvolle activiteit voor ouderen met dementie en voor hun (familie)netwerk.

Aanleiding voor het project Gang van de Tijd is de ontmoeting tussen zorgorganisatie Sevagram en Floris Kolvenbach, pionier op het gebied van de digitale film. Zijn historische

en unieke collectie is chronologisch opgezet in een filmdatabank: de Beeldbibliotheek. Het beeldmateriaal is geplaatst op een tijdlijn van 1894 tot heden. Alle belangrijke gebeurtenissen uit de gehele wereldgeschiedenis die op beeld zijn vastgelegd, komen daarin voor. Daarmee kunnen als het ware willekeurige reizen door de tijd worden gemaakt.

De belevingsgang wordt in een zorgcentrum zó ingericht dat demente mensen zich er veilig en geborgen voelen, en in beslotenheid toch vrijheid kunnen ervaren. Het is bewust geen afgesloten ruimte, maar een gang waarin de cliënt zich vrij kan bewegen. Het is dus letterlijk én figuurlijk een 'gang van de tijd'!

In de gang, waar met behulp van rode pluche gordijnen en authentieke bioscoopstoelen een herkenbare bioscoopomgeving uit het verleden is gecreëerd, worden met een beamer op een groot scherm of op de muur filmfragmenten vertoond die de kijkers terugvoeren naar vervlogen tijden. Dit kunnen beelden zijn over de mijnen, over het Limburgse land, over Mies Bouwman, Bevrijdingsdag of de Elfstedentocht. De beelden kunnen thematisch vertoond worden, op maat en naar behoefte in het bijzijn van dierbaren. Zo kan er snoepgoed uit die tijd worden geproefd en kan er bij de beelden van de koude winter van 1963 samen worden genoten van de smaak en geur van verse erwtensoep.

De gang nodigt uit tot bewegen en heen en weer lopen, maar je kunt ook

lekker rustig op een stoeltje zitten en kijken naar beelden die een herinnering oproepen aan vroeger. In de belevingsgang wordt mensen met dementie, hun naasten en eventueel medewerkers de mogelijkheid geboden terug te keren naar een tijd die ze bekend voorkomt, waardoor ze zich weer herinneren wie ze zijn. Een toevluchtsoord in een voor hen onbekende, onvoorspelbare en soms beangstigende wereld; een film waarvan ze nu wél weten hoe die afloopt en die ze net zo vaak kunnen bekijken als ze zelf willen. Op dat moment komen verleden en heden weer even samen – immers, voor de demeterende mens is het actualiteit en voor de begeleider nostalgie – en kan er samen genoten worden. Even samen terug in de tijd herinneringen ophalen, om zo weer even met elkaar in contact te komen en een kwaliteitsimpuls te geven aan het moment. ➤